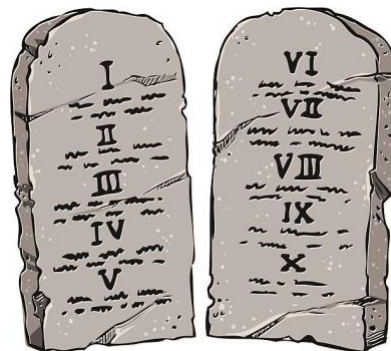

Prikázania – cesta slobody

Začneme spoločne uvažovať nad ďalšou časťou katechizmu – pozvaním k životu podľa viery. Už sme sa tejto témy trochu dotýkali v úvodných katechézach a je veľmi dôležité správne pochopiť o čom vlastne Božie prikázania sú. Ľahko sa totiž môžeme ocitnúť vo svojej „bublinke“ príkazov, zákazov a pravidiel, ktoré dodržiavame (lebo sa to patrí, zo strachu, alebo pre zisk Božej priazne...), no to je postoj veľmi vzdialený učeniu Pána Ježiša i našej viere. Staneme sa modernými zákonníkmi a ak by opäť Ježiš prišiel medzi nás a chcel nám narušiť tento náš nepriestrelný systém, tak by sme ho pravdepodobne (ako zákonníci vtedy) tiež chceli nadobro umlčať.

Možno sme zvyknutí za „vrchol“ svojho kresťanského života považovať to, keď sa naučíme pri 1. sv. prijímaní Desatoro a viem sa aj podľa neho vyspovedať. To je však len chabý začiatok, prvá fáza, ktorá nás vychováva (porov. Gal 3,24) a odhaľuje hriech. Sv. Augustín napísal, že Boh „napísal na tabule [zákonu] to, čo ľudia nečítali vo svojich srdciach“ (KKC 1962). Apoštol Pavol píše: „Hriech bol síce vo svete už pred zákonom, lenže hriech sa nepočíta, keď nie je zákon“ (Rim 5,13).

Zákon sám o sebe nám nedá silu niečo zmeniť (porov. Hebr 10) – poznáme to veľmi dobre: chodíme na svedenie, stále hovoríme skoro to isté... Lebo sme len v tejto 1. fáze, ktorá je len prípravou pre evanjelium: „Lebo ak zákon bol daný skrze Mojžiša, milosť a pravda prišli skrze Ježiša Krista“ (Jn 1,17). Kresťanský život je život v Duchu a s Duchom Svätým = duchovný život, ktorý nekončí ani smrťou. Cieľom je učiť sa nechať ním viesť (ako sme o tom rozprávali v katechéze o sviatosti birmovania). No na to človek 1. musí chcieť počúvať a 2. musí byť čo najviac „vyladený“.

Počuj Izrael

Prvé a najhlavnejšie prikázanie Starého zákona (ako nám to pripomína aj sám Ježiš) je práve toto: „Prvé je toto: *„Počuj, Izrael, Pán, náš Boh, je jediný Pán. Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, z celej svojej mysle a z celej svojej sily!“* Druhé je toto: *„Milovať budeš svojho bližného ako seba samého!“* Iného, väčšieho prikázania, ako sú tieto niet“ (Mk 12,29-31). Boh každého z nás stvoril tak, aby sme Ho mohli počuť, posíla nám svoje dobré inšpirácie, vnuknutia túžby... Ako? V prvom rade v srdci. Je dobre si pripomenúť, že človek nie je len to čoho sa chytím a vidím... Otcovia hovoria o 3 častiach – zmyslovej alebo telesnej (ona ma spája so svetom okolo), duševnej (gr. *psyché* = moje vnútorné prežívanie, ako to čo vidím a cítim spracujem) a duchovnej (gr. *nús* = myseľ, srdce, sídlo vôle, miesto, kde sa rodia moje rozhodnutia i ktoré ma spája s Bohom). Cieľom nášho nepriateľa je čo najviac nás zaujať iným než tým, čo je v našom srdci (tam totiž diabol nemá prístup), zotročiť nás cez „príjemnosti“ pre zmysly, cez emócie či pocity i vášne – len aby sme nenašli v sebe Boha, aby nás čo najviac „rozladil“. Otcovia v tichu púšte vypozerovali rôzne myšlienky, s ktorými sa človek stretá: 1. anjelské – Božie vnuknutia v srdci, túžba po dobre, láske, napĺňajú pokojom a radosťou; 2. ľudské – to čo nás napáda a čo riešime každý deň; 3. diabolské – cez ktoré útočí nepriateľ, zmyslové žiadosti či silné pocity, ktoré cez „príjemnosti“ či naviazanosti nás robia neslobodnými a zotročujú nás vždy viac v sebestve.

Preto aj sv. Pavol píše: „*Vy ste povolaní pre slobodu, bratia, len nedávajte slobodu za príležitosť telu, ale navzájom si slúžte v láske!*“ (Gal 5,13). Sloboda, pokoj a radosť nie sú v tom, že si robím, čo chcem (tak najskôr skončím v nešťastí), ale že sa nechám viesť Bohom v mojom srdci, zákonom, ktorý mi doň vpísal Boh (porov. Hebr 8,10). Často sme však skôr ako to rozladené rádio – naše srdce je plné hocičoho len nie Boha. Ak chceme niečo zmeniť v živote, nemôžeme ostať len na úrovni príkazov/zákazov. Musíme sa naučiť počúvať svoje vnútro.

ÚLOHA: Chcem počuť Boží hlas –začnem i skončím deň modlitbou: Hovor, Pane! Tvoj sluha počúva.

Desatoro – cesta plnosti života

Pokračujeme v našich zamysleniach o Božích prikázaniach – dnes sa pozrieme na Desatoro, ktoré dal Boh cez Mojžiša svojmu ľudu ako zmluvu pri východe z Egypta. Keď prišiel za Ježišom istý bohatý mladík a pýtal sa ho: „*Učiteľ dobrý, čo mám robiť, aby som obsiahol večný život?*“ (Mk 10,17), Ježiš ho odkazuje na Desatoro. Prvá vec – Božie príkazy v nás túžbu po živote („užiť si život“) vôbec nechcú zadusiť, ale práve naopak. Chcú nám pomôcť, aby sme sa varovali chýb a ponúk, ktoré vyzerajú lákavo, no nakoniec nám radosť, pokoj i sám život berú. Tento oheň túžby po živote, mladícka živosť, je však niečo, čo potrebujeme – inak duchovne vyrastieme málo a zostaneme zakrpatení.

Mladík však odpovedá Pánovi: „*toto všetko som zachovával od svojej mladosti*“ (Mk 10,20). Cíti, že dodržať príkazy nestačí... vtedy mu Pán Ježiš ukazuje cestu, ktorá napĺňa Zákon i náš život, vrchol radostnej zvesti (evanjelia): „*naplnením zákona je láska*“ (Rim 13,10). Ako sme spomínali minule, Pán nám pripomína príkaz lásky k bohu a k blížnym ako to najhlavnejšie prikázanie a vrchol všetkého. Načo nám, kresťanom, je teda ešte Desatoro? Lebo Desatoro nám pripomína pravú tvár tejto lásky. On vie, že to pre nás nie je ľahká cesta – preto aj na mladíka pozrel s láskou a až potom ho pozval oslobodiť sa a ísť za ním... preto aj učeníkom pri poslednej večeri, no i nám všetkým hovorí: „*Ako mňa miluje Otec, tak ja milujem vás. Ostaňte v mojej láske! Ak budete zachovávať moje prikázania, ostanete v mojej láske, ako ja zachovávam prikázania svojho Otca a ostávam v jeho láske. Toto som vám povedal, aby vo vás bola moja radosť a aby vaša radosť bola úplná*“ (Jn 15,9-11). Božia láska a jeho dobrota predchádza Zákon – On nás nemiluje za to, že sme dobrí... On nás miluje a po tejto jeho ceste lásky a dobra, slobody a pravej radosti i šťastia, nás pozýva kráčať spolu s Ním.

1. Ja som Pán Boh tvoj. Nebudeš mať iných bohov okrem mňa, ktorým by si sa klaňal

Začíname prvou časťou Desatora (1-3), ktoré hovoria o našom vzťahu s Bohom. Už v prvom príkaze nám Boh pripomína, že je „náš“ Boh. Akoby hovoril každému z nás: „Nie som niekto neznámy, cudzí, kto sa ti chce votrieť do života... Niekto, kto hneď na teba vysype požiadavky typu – mám ťa rád, ALE musíš toto a toto... ja som tvoj Boh, Boh, ktorý ťa oslobodil a vykúpil... ktorý ťa sprevádza a chráni na ceste... Ten, ktorý je v tvom najhlbšom vnútri stále s tebou...“.

Nebudeš mať iných bohov... tento príkaz sa netýka len odmietnutia kadejakých pohanských bôžikov, ale aj odmietnutia zbožstvom toho, čo bohom nie je (KKC 2113). Čo to znamená? Každý musíme denne zápasíť so svojimi bôžikmi – svet nám ich ponúka na každom rohu, viaceré nosíme aj so sebou a možno to ani nevieme. Bôžikom je všetko (veci, ľudia, postavenie...), čo sa stane stredobodom môjho života a od čoho závisí to, čo robím i na čo myslím. Ako ľahko padneme do tejto pasce aj my. Pápež František nás preto vyzýva, aby sme si všímali svojich „bôžikov“, ktorých stále nosíme so sebou a nevieme sa ich vzdať. Pre niekoho to môžu byť veci, ktoré chce vlastniť alebo vlastní, pre iného len peniaze... niekto túži po moci, iný po úcte a uznaní či pozornosti druhých... niekto sa príliš zameriava na svoje telo či výzor a dokáže stráviť pred zrkadlom hodiny... pre ďalšieho sa môže bôžikom stať partner, vlastné dieťa... pre iného droga, alkohol, zábava či príjemný pocit... idolatria i keď vyzerá vábivo, vždy nás zotročí. A vždy žiada viac a viac – chce od nás obeť. Tak ako za pohanských čias, aj my sme často ochotní obetovať svojim „bôžikom“ veľa – niekto možno aj svojich najbližších, svoju dôstojnosť, svoj čas... a už sa im „klaniame“, slúžime opäť v ich otroctve...

Nie je náhoda, že Izrael dostal Desatoro na púšti – aj my občas potrebujeme zažiť skutočnú núdzu, doslova boj o holý život, aby sme mali silu odhodiť svojich bôžikov a učili sa dôverovať Bohu. Ľahšie je prečítať si horoskop, zájsť za liečiteľom či vešticou so svojimi požiadavkami – ale u Boha, u pravého a jediného Boha to takto nefunguje. Jediná cesta na slobodu je cesta dôvery – prijať v živote aj Božie upratovanie, keď zrúti, vyhodí veci, ktoré nám duchovne škodia. On, ktorý sa pre nás vzdal všetkého, pozýva nás nebať sa byť slabým, nespoliehať sa na seba, svojich bôžikov či kontakty... aby sme so sv. Pavlom spoznali, že: „*keď som slabý, vtedy som silný*“ (2Kor 12,10) – lebo je silný vo mne On.

ÚLOHA: Popros dnes Boha, aby ti ukázal tých tvojich „bôžikov“ a vyšmar ich preč zo života ☺

2. Nevezmeš meno Božie nadarmo

Druhé prikázanie je na prvý pohľad jasné – mať v úcte Božie meno. Jeho cieľom však nie je len dávať si pozor, čo hovorím. Vyslovene nás pozýva neurážať Božie meno ani ho nevhodne používať. No pôvodný text (hebrejský i grécky) hovorí doslova o braní na seba Božieho mena nadarmo, teda na prázdno. Nejde len o slová, ale o pokrytecký postoj, akési klamstvo, formalizmus.

Je dôležité si pripomenúť, že meno v Biblii poukazuje na hlbokú pravdu o osobe. Vyjavenie Božieho mena mení zásadne dejiny Božieho ľudu (porov. Ex 3,13-15). Starozákonný ľud ho vyslovoval jedine v Deň veľkého odpustenia pri vzývaní Božieho milosrdenstva – dotýkajúc sa hlbkej pravdy o Bohu, vzývajúc Jeho dobrotu. Toto je meno, ktoré sme na seba vzali pri krste, keď sme sa stali Božími deťmi. Toto je meno, ktoré si pripomínáme vždy pri prežehnaní, keď na sebe robíme znak kríža – znamenie nášho vykúpenia. „Boh je láska“ (1Jn 4,8)... láska, ktorá odpúšťa aj 77-krát... láska, ktorá otvára dvere a objíma i márnوترatných synov a dcéry... láska, ktorá neprichádza vládnúť, ale slúžiť... láska, ktorá pre nás obetuje všetko, aj na kríži... A o tomto mene živého Boha máme svedčiť celým svojim životom ako soľ zeme a svetlo sveta (porov. Mt 5,13n).

Nejde len o nenadávanie Božím menom, „božinkovanie“, či nehádzanie viny na Boha. Ak sa nesnažíme žiť podľa Božieho mena, ktoré beriem nielen na jazyk, ale aj na seba (do svojho srdca), nenaplním toto prikázanie. Môj život má tiež zjavovať Božie meno svetu, svedčiť o Jeho доброте a odpustení, o pokore Boha i jeho milosrdenstve. Pápež František nám pripomína: „Stojí za to vziať na seba Božie meno, pretože on prevzal na seba naše meno až do krajnosti, a dokonca aj zlo, ktoré je v nás. Prevzal to na seba, aby nám odpustil, aby do nášho srdca vložil svoju lásku. Preto Boh v tomto prikázaní žiada: ‚Vezmi ma na seba, lebo aj ja som ťa vzal na seba‘“ (GA 22.8.2018).

3. Pamätaj, že máš svätiť sviatočné dni

Tretie prikázanie hovorí o nedeli, sviatkoch a ich slávení. Áno, mnoho kresťanov príkaz sláviť nedeľu omšou v kostole pod ťažkým hriechom berie ako ťažkosť – pritom ide o pozvanie ku dňu radosti, oslavy Božieho stvorenia a pravého oddychu. Áno, pravého – lebo je aj ten falošný. Pápež František takým nazýva túžbu po zážitkoch, stále novej zábave, hľadani niečoho nového... To nie je oddych, ale útek – útek z reality, odcudzenie... takýto „oddych“ nikdy nenaplní srdce. Dôkazom je moderný paradox – človek nikdy nemal toľko oddychu a pritom nikdy nebol tak unavený ako dnes.

Boh oddychoval po 6 dňoch tvorenia, keď sa na to všetko pozrel a videl, že je to veľmi dobré (porov. Gn 1,31; Ex 20,11). Nedeľa nás pozýva presne k tomu istému – vedieť sa pozrieť na svoj život, na svet, v ktorom žijem a ktorý tvorím okolo seba... a byť vďačný. Eucharistia, ktorú v kostole slávime, doslovne znamená „vzdávanie vďaky“. V prvom rade je teda pre nás pozvaním k pohľadu na svoj život, k vďake, no i k zmiereniu sa s vlastným životom, svojou históriou... Je prejavom túžby veriaceho srdca: „*Iba v Bohu spočíň, duša moja*“ (Ž 62,2). Nedeľa je dňom návratu do domu milosrdného Otca, prežitia jeho objatia lásky, jeho prijatia našej minulosti...

Táto Božia blízkosť a objatie, spočinutie v Bohu, nám otvára druhý rozmer nedele – nedeľa je takou malou *Paschou*, čiže Veľkou nocou, každého týždňa. Cez *Paschu* si vyvolený národ pripomínal Boží zásah a vyslobodenie z otroctva. To sa v plnosti zavrášilo cez veľkonočné ráno, keď Pán Ježiš vstal z mŕtvych. Pápež František nám pripomína: „*keď sa stretneš s Božím milosrdenstvom, máš veľkú vnútornú slobodu a si tiež schopný odovzdávať ju druhým. Preto je veľmi dôležité otvoriť sa milosrdenstvu Boha, aby sme neboli otrokmi seba samých*“ (GA 12.9.2018). To najväčšie otroctvo dneška je totiž otroctvo nášho sebestva, vlastného ega. Takýto otrok je neschopný milovať, nepozná tak ani skutočný oddych a ďalšie neresti, ktorým sa otvára (lenivosť, závisť, hnev, pýcha...) ho len hlbšie a hlbšie oberajú o schopnosť žiť, o radosť, o radostnú vďačnosť... Nedeľa je aj pre mňa novým pozvaním k slobode.

ÚLOHA: Dnes oddychuj ☺ – ale opravdivo. Teš sa zo života, ďakuj Bohu, nezištne niekoho poteš...

4. Cti otca svojho i matku svoju

4. prikázanie je prvým z druhej tabule Desatora – časti, ktorá hovorí o našich vzťahoch s inými. A nie je to len tak – všetko začína úctou k rodičom. „Cti svojho otca a svoju matku, ako ti prikázal Pán, tvoj Boh, aby dni tvojho života dlho trvali a aby sa ti darilo na zemi, ktorú ti dá Pán, tvoj Boh!“ (Dt 5,16) – tak znie celý príkaz. Je to prvé prikázanie Desatora s prislúbením – dobrého, šťastného života (porov. Ef 6,2n). Veľa sa dnes hovorí o tom, ako nás naše detstvo poznačí na celý život. Toto prikázanie nám však odkrýva oveľa hlbšiu pravdu: tvoje šťastie, dobro, požehnanie nezávisí v prvom rade od tvojej minulosti, od toho čo si prežil, ale od toho, ako sa k tomu postavíš. Nehovorí sa tu o dobrote rodičov, o našej odplate... Hovorí o našich skutkoch bez ohľadu na zásluhy rodičov. Pápež František poukazuje na dôležitú vec, ktorá nás dokáže oslobodiť: „aj keď nie všetci rodičia sú dobrí a nie všetky detstvá sú pokojné, všetci synovia a dcéry môžu byť šťastní, pretože dosiahnutie plného a šťastného života závisí od správneho uznania toho, kto nás priviedol na svet“ (GA 19.9.2018). Táto hlboká pravda je základom úcty k rodičom – tým, ktorí mi dali život. Pomáha mi prijať, odpustiť rany minulosti, aby sa mi stali prameňom spásy a požehnaní.

Nejde tu však len o slová, ale aj o konkrétne skutky – tie sa majú prejavíť obzvlášť v starobe našich rodičov „Synu, zastaň sa v starobe svojho otca a nezarmucuj ho, kým žije, ak slabne na rozume, maj strpenie a nepohrdaj ním, kým si pri sile; lebo milosrdenstvo s otcom nebude zabudnuté. Za ťažkosti s matkou dostane sa ti dobrej náhrady“ (Sir 3,14-16). Úcta k rodičom (a nielen tým mojim) je základom Božieho požehnaní. Úcta odmieta pohrdanie staršími – generáciou, vďaka obetám ktorej žijeme aj my. Silným momentom bolo uzákonenie možnosti detí prispievať na dôchodok svojich rodičov – tí, ktorých to najviac pobúrilo, len ukázali, že nepochopili životnú pravdu v 4. prikázaní. Nenechajme sa zatiahnuť do modernej kultúry zbavovania sa príťažou v starších, ich odsudzovania – objavme poklad služby, uznania dôstojnosti rodičov i starých ľudí (bez predsudkov a pohrdania).

5. Nezabiješ

Ďalšie prikázanie hovorí o ochrane a úcte k životu – svojmu, ale aj tých okolo mňa. Často práve toto prikázanie je našou výhovorkou, že tak zle na tom nie sme 😊. Pán Ježiš nám však jasne hovorí, že zabiť sa dá aj bez toho, aby som na niekoho siahol rukou: „*Počuli ste, že otcom bolo povedané: "Nezabiješ!" Kto by teda zabil, pôjde pred súd. No ja vám hovorím: Pred súd pôjde každý, kto sa na svojho brata hnevá. Kto svojmu bratovi povie: "Hlupák," pôjde pred veľradu. A kto mu povie: "Ty bohapustý blázon," pôjde do pekelného ohňa*“ (Mt 5,21n). Uf, to aj slovom? Aj myšlienkou? Prečo Pán tak „pritvrdil“? Nejde tu o pridanie ďalších príkazov, ale o pochopenie, čo znamená nezabiješ. 5. prikázanie chráni základnú hodnotu všetkých medziľudských vzťahov – hodnotu života. Každé opovrhnutie druhým je v podstate zabíjanie.

Z čoho sa rodí toto odmietnutie druhého? Z nášho strachu. Prijať druhého ide totiž vždy proti nášmu individualizmu, pohodliu, ktoré si budujeme... Radšej sa zbaviť tých, čo sú mi príťažou... Čo stojí za týmto odmietnutím? Modly tohto sveta – peniaze, moc, úspech... v skratke zlé hodnotenie života, toho, čo má skutočnú cenu. Cesta, ktorú nám ukázal Kristus? Prijať život – Boh miluje a vylial svoju krv aj za toho, kým opovrhuješ. Jedinou hodnotou v živote je Jeho láska: „*To je tá, ktorú nám ukázal Ježiš, čiže milosrdenstvo. Láska bez ktorej sa nezaobídeme je tá, ktorá odpustí, ktorá príjme toho, kto jej urobil zle. Nikto z nás nemôže prežiť bez milosrdenstva, všetci potrebujeme odpustenie. Všetci. Čiže, ak zabiť znamená zničiť, potlačiť, eliminovať niekoho, tak potom nezabiť chce povedať: starať sa, doceniť, zahrnúť. A aj odpustiť*“ (GA 17.10.2018). Pápež dodáva: „*Ten či tá, ktorí sa javia ako problém, sú v skutočnosti Božím darom, ktorý ma môže vytiahnuť z egocentrizmu a pomôcť mi rásť v láske. Krehký život nám ukazuje východiskovú cestu, cestu ako sa zachrániť od života uzavretého do seba a objaviť radosť z lásky*“ (GA 10.10.2018).

ÚLOHA: Dnes prejav konkrétne lásku a úctu svojim rodičom – pozornosťou, objatím, modlitbou...

6. Nezosmilniš

Je to ďalšie slovo Desatora, ktoré sa dotýka citového a sexuálneho rozmeru vzťahov. Skutočný vzťah musí byť postavený na vernosti: „*Láska chce byť definitívna. Nemôže trvať iba „do nového rozhodnutia“*“ (KKC 1646). Nikto z nás by asi nechcel priateľa, ktorý by sa nás vykašlal pri prvom väčšom probléme. Slobodný, zrelý a zodpovedný ľudský vzťah je vždy verný. Príkladom takého vzťahu je sám Kristus – zostáva verným priateľom aj keď my mu verní nie sme ani si to nezaslúžime.

Boh nás stvoril pre bezpodmienečnú lásku, lásku ktorá nepozná žiadne „ale“. On sám nám ju vlieva do srdca a pozýva aj nás, aby sme sa ju učili vyžarovať do sveta okolo. Vernosť takéhoto vzťahu sa nedá postaviť len na dobrej vôli, že to hádam nejak vydržíme... Jedine Boh, Jeho milosť a láska nám dá základ pevnej pôdy. To je prvý krok – pozvať Božiu milosť, Jeho vernosť do vzťahov, ktoré tvoríme. Vernosť je aj o nás – no nielen o našom rozhodnutí. Pápež František zdôrazňuje, že vernosť je životným štýlom, spôsobom žitia: „*Človek pracuje s oddanosťou, hovorí s úprimnosťou, ostáva verný pravde vo vlastných myšlienkach, vo svojich skutkoch. Život utkaný z vernosti sa vyjadruje vo všetkých rozmeroch a vedie k tomu, že muž a žena sú vernými a spoľahlivými za každých okolností*“ (GA 24.10.2018). Vernosť nie je len vecou skutkov – Pán nám pripomína, že cudzoložiť viem aj v srdci (porov Mt 5,28). Žiť verne sa dá len v istote Božej ruky, ktorej sa učíme dôverovať.

Problém dneška je, že sme stratili nádej, že niečo také dokážeme tvoriť. A tak sme si „znižili latku“ – láskou voláme veci, ktoré ňou nie sú, napr. pocit zaľúbenosti, telesnú príťažlivosť, žiarlivú naviazanosť na druhého ako na svoj majetok či právo a pod. No takéto vzťahy sú len klamom, za ktorý skrývame vlastné sebecko a nechotu meniť sa vo vzťahu. Preto nás sv. Pavol vyzýva: „*Muži, milujte manželky, ako aj Kristus miluje Cirkev a seba samého vydal za ňu... A manželka nech si ctí muža*“ (Ef 5,25.33). Kritériom, mierou zdravia našich vzťahov nie sme my alebo niekto iný, ale Kristova láska: „*Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vzájomne milovali, ako som ja miloval vás*“ (Jn 13,34). Je pre nás životne dôležité prejsť od prijímania starostlivosti ku starostlivosti o druhých... od čakania odpustenia k odpúšťaniu... od seba k inému... od uzavretosti k plodnosti života... vzťahy nás pozývajú byť darom pre druhých.

Pápež František preto uzatvára: „*Kto je teda cudzoložník, smilník, neverník? Je to človek nezrelý, ktorý si svoj život drží pre seba a jednotlivé situácie interpretuje na základe vlastného blahobytu a vlastného uspokojenia. Na stanie sa manželmi teda nestačí sláviť svadbu! Je potrebné prejsť cestu od ja k my, od uvažovania len za seba k uvažovaniu vo dvojici*“ (GA 31.10.2018).

7. Nepokradneš

Nasledujúce prikázanie nás pozýva hľadať správny vzťah k veciam tohto sveta. Myslím si, že každý asi chápe dôležitosť rešpektovania cudzieho majetku – nemôžem si brať, čo nie je moje (aj keď to je obecné, družstevné,...). Katechizmus nám ale pripomína, že to, čo mám, nie je len moje: „*Na začiatku Boh zveril zem s jej zdrojmi spoločnému spravovaniu ľudstva, aby sa o ňu staralo, ovládalo ju svojou prácou a tešilo sa z jej plodov. Stvorené dobrá sú určené celému ľudskému pokoleniu. Všeobecné určenie dohier zostáva prvoradé, hoci zvelaďovanie spoločného dobra vyžaduje rešpektovanie súkromného vlastníctva, práva naň a jeho uplatňovania*“ (KKC 2402n). Pripomína nám, že vlastníctvo z nás robí len správcov Prozreteľnosti, nie absolútnym pánom nad „mojím“. Preto pápež František dodáva: „To čo vlastným naozaj, je to, čo dokážem darovať. Toto je meradlo na hodnotenie ako dokážem spravovať bohatstvo, či dobre alebo zle“ (GA 7.11.2018). Sám Ježiš je pre nás príkladom, keď sa zriekol všetkého, aby nás obohatil svojou chudobou (porov. Flp 2,6n; 2Kor 8,9). Preto nás 7. prikázanie pozýva k veľkodušnosti, k odmietnutiu márnivosti a sebeckva.

„*«Nepokradneš» znamená: miluj prostredníctvom tvojich dohier, využi tvoje prostriedky na to, aby si miloval, tak ako môžeš. Tak sa tvoj život stane dobrým a vlastníctvo sa skutočne stane darom. Pretože život nie je časom na to, aby sme vlastnili, ale na to, aby sme milovali*“ (GA 7.11.2018).

ÚLOHA: Obdaruj niekoho – nie pre to, že musíš alebo sa to patrí... ale pre to, že chceš 😊

8. Nebudeš krivo svedčiť proti svojmu blížnemu

Toto prikázanie nepatrí len na súdne procesy, ale do každodenného života – „zakazuje prekrúcať pravdu vo vzťahoch k druhým“ (KKC 2464). Každá nepravda bráni vzťahom, a teda bráni láske. Ako sa však dá klamať? Len slovami? Len keď chcem oklamať či niečo zatajiť? Koľkokrát povieme pravdu, ale len tú „svoju“? Vidíme veci len zo svojho uhla pohľadu. Sme síce úprimní, no takto vyšplechnutou „pravdou“ len ublížime... A čo klebety? – veď to je pravda! Pápež František nám na to odpovedá: „Ten či tá, kto ohovára, je teroristom, pretože svojím jazykom vrhá bombu a odchádza preč a vec, ktorú hovorí, táto bomba, ktorú vrhá, ničí povest' druhého, no on si spokojne odchádza preč. Nezabudnite: ohovárať znamená zabíjať“ (GA 14.11.2018).

Pravda a byť pravdivý nie je len vecou slov – ide o spôsob života. 1. postaviť život na Pravde – Ježiš pred Pilátom vyznáva: „Ja som sa na to narodil a na to som prišiel na svet, aby som vydal svedectvo pravde“ (Jn 18,37). Vydáva ho celým svojim životom, no obzvlášť svojou smrťou a utrpením... zjavuje pravdu Božej lásky. Aj my dokážeme žiť v Duchu pravdy len ak prijmeme pravdu o sebe, v pokore postavíme svoj svet na Božom milosrdenstve, nie na sebe. 2. učiť sa žiť pravdu – byť pravdivý to nie je len o niektorých okamihoch alebo slovách. Ak som opravdivý, nie dvojtvárny „prezliekač kabátov“, je to vidieť. Hovorím Božiu pravdu, žijem pravdivo, nemám potrebu sa kvôli priazni iného „ohýbať“ ako vietor fúka, pretože stojím na pevnom základe Božej pravdy. „Nevysloviť krivé svedectvo znamená žiť ako deti Boha, ktorý nikdy, nikdy nepoprie sám seba, nikdy nehovorí klamstvá. Znamená to žiť ako Božie deti, nechávajúc v každom skutku vyniknúť tú veľkú pravdu, že Boh je Otec a môžeme mu dôverovať“ (GA 14.11.2018).

9. Nebudeš žiadostivo túžiť po manželke svojho blížneho

10. Nebudeš túžiť po majetku svojho blížneho

Posledné dve prikázania hovoria o túžbach nášho srdca. Áno, hriech nie je len to, čo poviem alebo spravím. Hriech drieme v našom srdci: „Hlbočina je človek a jeho srdce priepasť“ (Ž 64,7). Záver Desatora nám opäť pripomína, aby sme nehládali plytko na to, čo žijeme a čo robíme. Všetky prikázania nás majú viesť k túžbe oslobodiť srdce od otroctva zlu, rásť na ceste života. Ľahko však môžeme zostať pri povrchnom dodržiavaní prikázaní, akejsi vonkajšej fasáde – no potom aj nám patria Pánove slová: „Beda vám, zákonníci a farizeji, pokrytci, lebo čistíte čašu a misu zvonka, ale vnútri sú plné lúpeže a nečistoty!“ (Mt 23,25). „Lebo znútra, z ľudského srdca, vychádzajú zlé myšlienky, smilstvá, krádeže, vraždy, cudzoložstvá, chamtivosť, zlomyseľnosť, klamstvo, necudnosť, závisť, rúhanie, pýcha, hlúposť. Všetky tieto zlé vychádzajú znútra a poškvŕňujú človeka“ (Mk 7,21-23).

Celé Desatoro by nemalo pre nás žiaden zmysel, ak by sme zabudli na túto zásadu – musíme sa zamerať na zlovoľné túžby v našom vnútri. Bolo by však naivné myslieť si, že to zvládneme len svojimi silami. Bez daru Ducha Svätého to jednoducho nepôjde. Potrebujeme sa pokoriť pred Bohom, vytrvalo a úprimne ho prosiť o tento dar: „Keď teda vy, hoci ste zlí, viete dávať dobré dary svojim deťom, o čo skôr dá nebeský Otec Ducha Svätého tým, čo ho prosia!“ (Lk 11,13). Základ je teda zdravý modlitbový život, učiť sa dôverovať Bohu a všetko vkladať do Jeho rúk. Pápež František nás preto vyzýva: „Boh je jediný, kto je schopný obnoviť naše srdce, za predpokladu, že my mu svoje srdce otvoríme – toto je jediná podmienka. On urobí všetko, avšak musíme mu otvoriť srdce“ (GA 21.11.2018). On nám začne ukazovať veci, uzdravovať nielen vedome, ale aj cez rôzne situácie, kedy nám pomôže lepšie sa spoznať. Len cez našu dôveru a poslušnosť Boh môže konať, uzdraviť nás svojim milosrdenstvom a darovať nám nové srdce a nového ducha (porov. Ez 11,19; 36,26). Duch začne do nás vkladať svoje túžby... „Z tých, nie sa prechádza k tomuto, 'áno' – k pozitívnemu postoju srdca, ktoré sa otvára mocou Ducha Svätého“ (GA 28.11.2018). Tak prinesieš aj ty ovocie života.

ÚLOHA: Dnes popros Ducha Svätého o nové srdce, nech si chrámom Božej slávy.